

Razne stvari.

Dimitrij Vasiljev Grigorovič. Sredo, dné 3. prosinca t. l. je umrl v Petrogradu — 78leten starec — znani ruski pisatelj D. V. Grigorovič. To je bil tipus skupine ruskih pisateljev iz dobe 1840. leta, katerim so načelovali: Turgenjev, Dostojevski, Gončarov in Ostrovskij. Grigorovič je preživel vse svoje tovariše in bil poslednji pisatelj te dobe ruske književnosti.

D. V. Grigorovič se je rodil l. 1822. v Simbirski guberniji. Njegov oče je bil plemič in posestnik, mati pa Francozinja. Prvo izobrazbo je dobil na francoskem odgojevališču v Moskvi, potem je vstopil v petrograjsko inženirsko učilišče, kjer sta si bila z Dostojevskim sošolca. V mladosti je začutil Grigorovič v sebi pravo strast k slikarstvu in poslednji dve leti se je na inženirskem učilišču ukvarjal le s slikanjem. Njegov slabi pogled ga je prisilil popustiti to delo; navzlic temu pa sta ga slikarstvo in umetnost zanimala vse življenje. Ljubitelj slikarstva je osnoval društvo za vspodbujanje umetnikov in prekrasen muzej pri tem društvu; bil je več let tajnik in duša tega društva in muzeja.

V primeri s Turgenjevom, Dostojevskim, Gončarovom in dr. spada D. V. Grigorovič k pisateljem druge vrste iz omenjene dobe; vendar je užival splošno spoštovanje. — V javnosti je nastopil s prevodi francoskih romanov. L. 1844. je dal tiskati izvirne povesti z naslovom „Teatralnaja kareta“ (gledališka kočija) in „Sobačka“ (psiček); l. 1845. je izdal „Peterburgskije šarmaščiki“ (petrograjski lajnarji) in „Loterijnyj bal“ (lot. ples). Iz teh književnih izdelkov je bilo mōči razvideti, da pripada Grigorovič k tako imenovanim naturalistom. Istega duha so tudi nekatere druge Grigorovičeve povesti, zajete iz petrograjskih visokih in srednjih krogov. Pripovedki „Neudavšajasja žiznj“ (ponesrečeno življenje) in „Kapelmeister Suslikov“ predstavljata v kaj mičnih črtah sposobne ljudi, ugonobljene samo radi tega, ker jim je manjkalo gmotnih sredstev, da bi se povzpeli kvišku. Junaka „Ponesrečenega življenja“, Andrejeva, je opisal Grigorovič ko sposobnega umetnika, kateremu so vsi napovedovali sijajno bodočnost; a naposled je bil prisiljen služiti za poštarja v malem mestecu na deželi. Nasprotno temu je Grigorovič napisal celo vrsto pripovedek, v katerih so naslikani ljudje, ne ukvarjajoči se z ničemer, a živeči v Petrogradu ob svojem bogastvu, ali pa naravnost na račun drugih. K tem povestim pripadajo: „Pohoždenija Nakatova“ (potovanje Nakatova), „Škola gosteprijimstva“ (šola gostoljubnosti), „Stoličnyje rodstveniki“ (sorodniki v prestolnici)

„Svistuljkin“ (žvižgavec) i. dr. Preizvrstno pa je poznal in slikal Grigorovič v svojih povestih življenje uradnikov od nizkih do najvišjih, o čemer pričajo: „Sosedka“ (sosed), „Loterijnyj bal“ in „Očerki sovremennyh nraov“ (črte sočasnih značajev). V povesti „Akrobaty blagotvoriteljnosti“ (vrvoplezci dobrodelnosti) kaže Grigorovič ljudi, ukvarjajoče se s snovanjem dobredelnih društev, ki se sicer trudijo z nabiranjem doneskov, sami pa vendar društvu ne dadó niti kopejke.

Posebno pa se je proslavil Grigorovič s svojimi pripovedkami iz narodnega (kmetiškega) življenja. V 1840. letih se je jela ruska misel obračati k narodu. Pisatelji so jeli proučevati narodno življenje, nabirati narodne pesmi in pripovedke, opisovati običaje, da se na ta način seznanijo z značajem preprostega kmeta in z njegovimi ideali. Pripovedke iz narodnega življenja so pridobile pisatelju veliko slavo, in do l. 1860. jih je prečitala vsa Rusija, a še sedaj služijo v okras knjižnic šolske mladine. V povesti „Pahar“ (poljedelec) nam kaže pisatelj, da samo jedini kmet more pri svojem delu ohraniti krotkost, čisto mišljenje, bogaboječnost, ljubezen do naroda . . ., med tem, ko delo v tvornicah in rokodelnicah pači značaj preprostega naroda. V povesti „Derevnja“ (vas) je naslikal Grigorovič kmeta-capina, radi katerega trpé krotki ljudje. V povesti, ali prav za prav idili „Četyre vremeni goda“ (štirje letni časi) se kažejo poglobitve vrline Grigorovičevega talenta. Ta idila je prenapolnjena z množico slik iz prirode in prizorov iz kmetiškega življenja. Povest „Anton goremjka“ (Anton siromak) je proslavila pisateljevo ime; kosa se z angleškim romanom „Stric Tomaževa kočja“. Tu je živo opisana tudi nam Slovincem dobro znana „robota“, katero je moral opravljati ruski mužik (kmet) do l. 1861. svojim gospodarjem. Izvrstni sta tudi Grigorovičevi povesti iz kmetiškega življenja: „Smedovskaja dolina“ (mejaška dolina) in „Rybaki“ (ribiči). V romanu „Pereselency“ (preselivci) opisuje Grigorovič preseljevanje kmetov na povelje lastnika zemljišča z dobre in plodne na slabo zemljo. Lastnik zemljišča in njegova žena sta opisana ko dobra človeka, ki pa ne poznata kmetiškega življenja ter se ravnata jedino le po tem, kar izvesta od oskrbnika svojega zemljišča.

Pripovedke Grigorovičeve iz kmetiškega življenja so prebudile med ruskim izobraženim občinstvom ljubezen do kmetov. Radi tega imajo vzgojvalen pomen in zlasti mladina jih čita jako rada in se na ta način seznanja z glavno oporo ruskega društva in države.